

1 JAAR VOOR DE BREXIT

WIE WORDEN ONZE NIEUWE VRIENDEN IN EUROPA?

29 maart is het zover: dan duurt het nog precies 1 jaar voor de Brexit ingaat. Vanaf dat moment raakt Nederland een goede buur en vriend kwijt. Het kabinet is/moet al druk op zoek naar nieuwe vrienden in de EU. Want wie steunt ons anders nog in Europa? Forum zette alvast wat kanshebbers op een rij.

Het goede nieuws is dat Nederland belangrijker is geworden in Europa. Het slechte nieuws is de oorzaak – de Brexit – en het feit dat Nederland wel erg veel moeite moet doen om profijt te trekken van die nieuwe status. Want werken met één groot Verenigd Koninkrijk is veel overzichtelijker dan met een tiental kleine landjes uit Noord- en Oost-Europa. Vorig jaar heeft Nederland zich ingespannen om de Britten binnen de EU te houden. De liberale, eurosceptische Britten pasten vaak goed bij het Nederlandse beleid van een kleine en op handel gerichte EU. Dat was vooral belangrijk in de Raad van de Europese Unie,

waar ministers beslissen over Europese wetten en regelgeving, en in de Europese Raad (van regeringsleiders).

NEDERLAND BELANGRIJKER

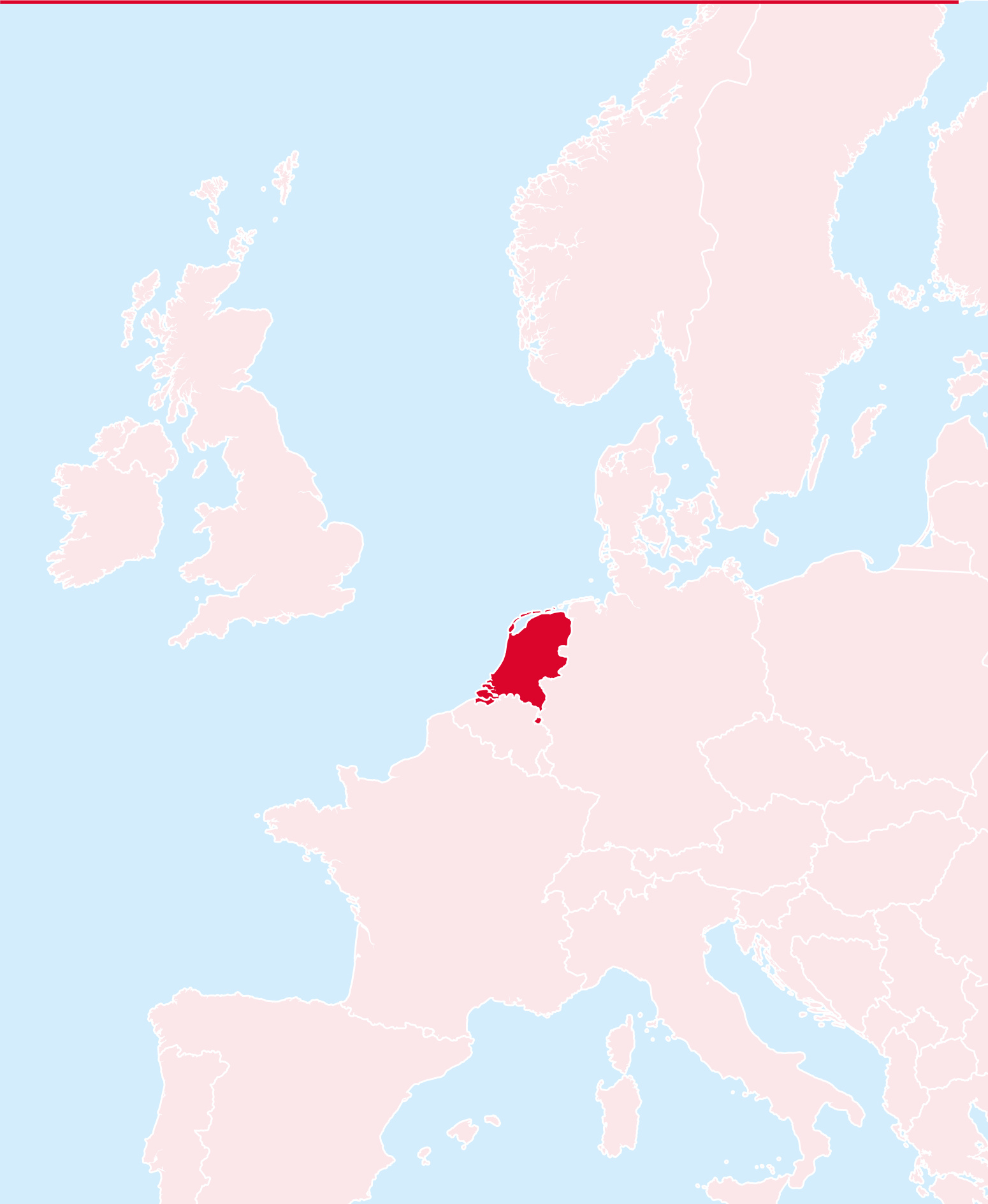
Ironisch genoeg heeft de Brexit er juist voor gezorgd dat Nederland belangrijker is geworden in de Europese Unie. Het is nu het (economisch) grootste land met een uitgesproken liberale, op handel gerichte politiek van open grenzen. En dat merk je in Brussel, zeggen Nederlandse betrokkenen bij de EU. 'Buitenlandse media komen veel vaker naar Nederlandse afgevaardigden', zegt een Nederlandse

ambtenaar in Brussel. 'Duitse en Franse media, maar ook die uit de VS willen steeds vaker weten wat Nederland ervan vindt.'

Ook de stemverhoudingen veranderen na de Brexit. Nederland klimt op in de pikorde, maar dat geldt ook voor de zuidelijke EU-landen, die samen een groter blok worden als de Britten het 'Noordelijke' blok verlaten. EU-watchers vragen zich af of Rome zich gaat ontwikkelen tot het nieuwe Londen, maar dan zonder de liberale inslag, met Spanje daarachter. Daar zal de Nederlandse regering niet blij mee zijn, want de zuidelijke EU-landen neigen nogal eens tot weinig begrotingsdiscipline.

MINDER INVLOED

Door het vertrek van de Britten, krijgen kleine landen minder mogelijkheden om doorslaggevend te zijn bij coalities. Hun invloed vermindert dus drastisch, zegt Agnieszka Szczypińska van het Poolse ministerie van Financiën. Zij heeft uitgerekend hoe de machtsverhoudingen verschuiven na de Brexit. Nederland krijgt er dus geen nieuwe grote vriend bij waar het tegenaan kan leunen, maar moet nu zelf een reeks aan kleintjes bijeen zien te houden. Dat wordt des te belangrijker nu Duitsland de sociaaldemocratische SPD in het kabinet heeft gekregen die een minder strenge financieel-economische koers wil voor Brussel.

MISSCHIEN WORDEN DIT WEL ONZE NIEUWE VRIENDEN?

DENEMARKEN, FINLAND, OOSTENRIJK, ZWEDEN

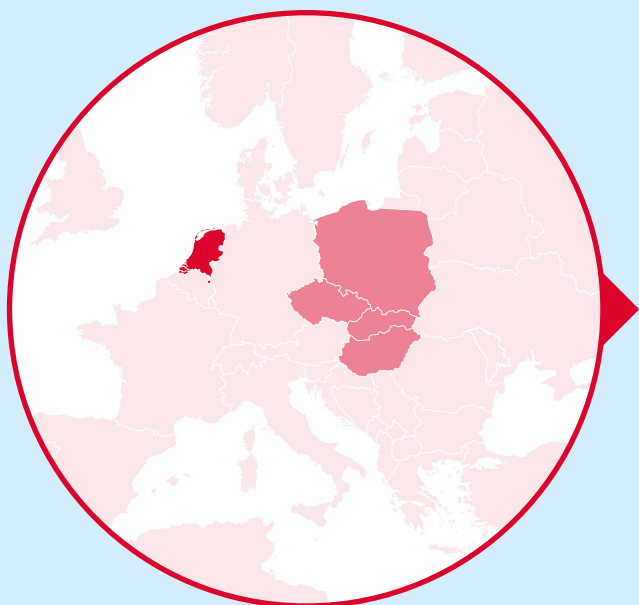
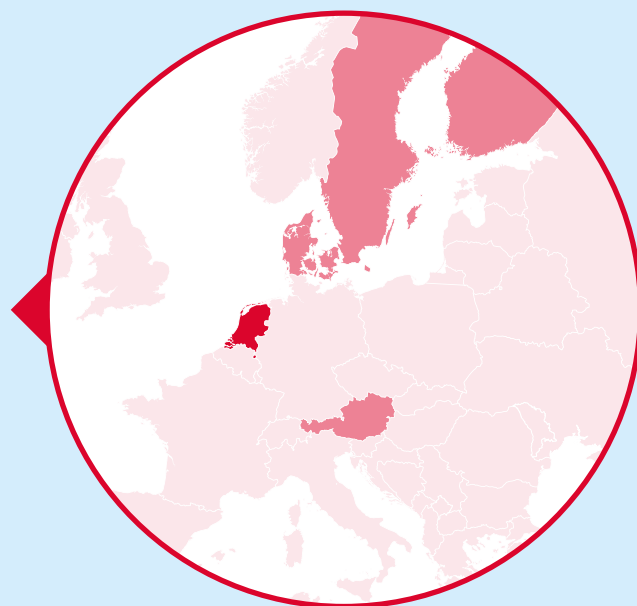
EENS OVER: DE EU-BEGROTING

PLUSPUNTEN:

- + Willen geen hogere norm voor de Europese begroting. Die is nu 1 procent van wat in de EU wordt verdiend en geproduceerd
- + Staan open voor het verplichten van harde maatregelen bij obligatiehouders als overheidsfinanciën van economisch zwakke lidstaten gesaneerd moeten worden

MINPUNTEN:

- De rest van de EU-landen heeft er geen zin in. Bijvoorbeeld Frankrijk en – sinds de verkiezingen – Duitsland zeggen expliciet dat de begroting wel omhoog mag

HONGARIJE, POLEN, SLOWAKIJE EN TSJECHIË

EENS OVER: INTERNE MARKT

PLUSPUNTEN:

- + Willen EU hervormen
- + Hebben belang bij open interne markt
- + Polen heeft een relatief grote stem in de EU en kan daardoor de sfeer bepalen

MINPUNTEN:

- Nationalistisch
- Politiek en maatschappelijk minder progressief dan Nederland
- Hongarije, Polen en Tsjechië zitten niet in de eurozone (en willen dat ook niet)

DENEMARKEN, ESTLAND, FINLAND, IERLAND, LETLAND, LITOUWEN, ZWEDEN

PACT GESLOTEN: BEGROTINGSDISCIPLINE

PLUSPUNTEN:

- + Willen allemaal dat de begrotingsregels (zoals in het Stabiliteitspact) strikt worden nageleefd
- + Zijn allen tegen een Europees schokfonds als gezamenlijke buffer voor het geval er weer een land in financiële moeilijkheden komt
- + Wel voor een Europees Monetair Fonds, maar willen dat eurolanden zeggenschap houden over het fonds en de leningen die het verstrekt, niet het Europees Parlement. Vinden dat landen die een beroep doen op het fonds eerst hun staatsschuld moeten saneren
- + Zijn tegen overdracht van meer macht van lidstaten naar de EU
- + Willen de eurozone alleen met kleine voorzichtige maatregelen versterken, maar de interne markt en vrijhandel mogen allemaal sneller dan nu aangepakt worden

MINPUNTEN:

- Denen en Zweden zijn geen lid van de eurozone, al is Zweden zich er wel toe verplicht de munt op termijn in te voeren
- Landen zijn klein en hebben weinig in de melk te brokkelen, zeker tegenover de financieel zwakkere landen zoals Italië, Frankrijk en Portugal

Stemmen in de Europese Raad en de Raad van de Europese Unie

Sinds de nieuwe regels van het Verdrag van Lissabon (1 november 2014) zijn meer beleidsterreinen onder de zogenoemde gekwalificeerde meerderheidsstemming gaan vallen. Een meerderheid in de Europese Raad en de Raad van de Europese Unie wordt bereikt als aan de volgende twee voorwaarden voldaan is: minimaal 55 procent van de lidstaten is voor (16 van de 28 deelnemende landen) én deze

lidstaten vertegenwoordigen minstens 65 procent van de inwoners van de EU. Een blokkerende minderheid moet ten minste uit vier leden van de Raad bestaan; in het andere geval wordt de gekwalificeerde meerderheid van stemmen geacht te zijn verkregen. Op veel terreinen moet echter met unanimititeit door de lidstaten besloten worden, waarbij elk land dus vetorecht heeft.

DENEMARKEN, ZWEDEN, FINLAND EN IERLAND

PLUSPUNTEN:

- + Economisch klein net als Nederland
- + Open economie
- + Voorstander van doelgerichte landbouwpolitiek (afschaffen inkomenssteun bijvoorbeeld)

MINPUNTEN:

- Denen, Zweden en Finnen zijn minder betrokken bij de EU in vergelijking met Nederland
- Qua inwonertal kleine landen die bij stemmingen weinig gewicht in de schaal leggen

ESTLAND, LETLAND, LITOUWEN

PLUSPUNTEN:

- + Open Economie
- + Modern en veel aandacht voor techniek
- + Vinden EU belangrijk
- + Pro-euro

MINPUNTEN:

- Kleine landen met weinig stemgewicht

BELGIË EN LUXEMBURG (BENELUX)

PLUSPUNTEN:

- + Gelijksortige landen in een oud samenwerkingsverband
- + België heeft goede contacten met Frankrijk, Nederland met Duitsland
- + Tijdelijk voordeel is dat België en Luxemburg nu liberale premiers hebben

MINPUNTEN:

- Onderscheidende visies op toekomst EU; België wil federatiever EU, Nederland zeker niet

SPANJE

PLUSPUNTEN:

- + Heeft van de EU zwaar moeten bezuinigen in de crisis en wil daarom van andere landen eenzelfde discipline

MINPUNTEN:

- Politiek wat instabiel
- Had voorheen weinig budgettaire discipline